

Ks. Tomasz Rozkrut

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Zebranie Synodu Biskupów według Regulaminu z 2006 roku

Rescriptum ex Audientia z dnia 29 września 2006 r., informacja podpisana przez kard. T. Bertone – Sekretarza Stanu¹ informuje, że papież Benedykt XVI po zapoznaniu się z opinią Sekretariatu Generalnego Synodu Biskupów na temat stosowności uaktualnienia wcześniejszego Regulaminu Synodu Biskupów z 1966 r. (przejrzanego i rozszerzonego w 1969 i 1971), w szczególności w celu dostosowania go do dyspozycji obowiązującego Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich, zatwierdził oraz polecił opublikować nowy Regulamin instytucji². Benedykt XVI zarządził także, aby nowy Regulamin Synodu Biskupów był sumiennie zachowywany przez tych, do których się odnosi³. Regulamin Synodu Biskupów z 2006 r. posiada wstęp oraz trzy części: dotyczącą najwyższego autorytetu oraz uczestników Synodu Biskupów (część pierwsza), normy generalne (część druga) oraz artykuły na temat obowiązującej procedury na Synodzie Biskupów (część trzecia); do powyższego Regulaminu został dołączony Aneks na temat sposobu postępowania w *Circulis Minoribus*.

---

¹ Zob. A. Viana, *Las nuevas normas estatutarias del Sínodo de los Obispos*, „Ius Canonicum”, R. 94, 2007, s. 657–676; T. Rozkrut, *Instytucja Synodu Biskupów w Kościele posoborowym*, Tarnów 2010.

² Ordo Synodi Episcoporum, „Acta Apostolicae Sedis” (dalej AAS), R. 98, 2006, s. 755–779.

³ *Rescriptum ex Audientia*, AAS, R. 98, 2006, s. 755.

1. Wstęp do Regulaminu

Regulamin zatwierdzony przez papieża Benedykta XVI, inaczej niż wcześniejsze regulaminy Synodu Biskupów, rozpoczyna się krótkim ale bardzo stosownym wprowadzeniem (*Proemium*). Jego obecność trzeba usprawiedliwić tym, że minęło już przeszło czterdzieści lat od powołania do życia Synodu Biskupów, dlatego dla wielu przypomnienie najistotniejszych informacji związanych z tą nową centralną instytucją Kościoła będzie ważne. Wprowadzenie to, aczkolwiek bardzo krótkie, zawiera trzy wątki: historyczny, doktrynalny oraz prawny; można powiedzieć, że bardzo syntetycznie ukazuje dotychczasową doktrynę na temat Synodu Biskupów w oparciu o dość liczne źródła⁴.

Wątek historyczny Wprowadzenia przypomina, że podczas prac Soboru Watykańskiego II dojrzało przekonanie, że Biskup Rzymski sprawowanie urzędu najwyższego Pasterza Kościoła winien łączyć w zjednoczeniu z biskupami; dlatego też papież Paweł VI mocą motu proprio *Apostolica sollicitudo* (1965) ustanowił Synod Biskupów. Przypomina się także, że na temat tejsze instytucji Sobór Watykański II wypowiedział się w dwóch Dekretach: *Christus Dominus* – n. 5 i *Ad gentes* – n. 29.

Po przypomnieniu tych informacji, związanych przede wszystkim z utworzeniem instytucji, w wątku doktrynalnym Wprowadzenia czytamy, że Synod Biskupów reprezentuje w pewien sposób cały episkopat katolicki, demonstruje w szczególny sposób ducha komunii, który łączy biskupów z Biskupem Rzymskim oraz biskupów między sobą, jak również manifestuje afekt kolegialny biskupów oraz troskę episkopatu o dobro całego Kościoła. Dlatego Synod Biskupów jest uprzywilejowanym miejscem, w którym zgromadzenie biskupów, podporządkowane wprost i bezpośrednio władzy Biskupa Rzymskiego, wyraża swoją troskliwą radę na temat różnych problemów kościelnych. Warto zwrócić uwagę, że tekst ten nie wspomina o władzy ustawodawczej Synodu Biskupów, natomiast – w analizowanym Wprowadzeniu – zostało podkreślone, że mimo iż Synod Biskupów normalnie wy-

---

⁴ Źródłami dla wstępu są w kolejności chronologicznej następujące dokumenty: przemówienie papieża Pawła VI do Kurii Rzymskiej z 21 września 1963 r.; motu proprio *Apostolica sollicitudo*; *Christus Dominus*, n. 5; regulaminy Synodu Biskupów (z lat: 1966, 1969, 1971); KPK, kan. 342–348; KKKW, kan. 46; posynodalna adhortacja apostołska „Pastores gregis”, n. 58.

konuje jedynie funkcję doradczą, to jednak nie umniejsza to jego znaczenia w życiu Kościoła⁵.

Z kolei element prawny Wprowadzenia wskazuje, że Kodeks Prawa Kanonicznego z 25 stycznia 1983 r. określił zasadnicze elementy dotyczące struktury prawnej Synodu Biskupów, także Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich z 18 listopada 1990 r. wylicza go wśród instytucji, które współpracują z Biskupem Rzymskim w sprawowaniu najwyższego autorytetu. Jednocześnie, aby lepiej uporządkować strukturę oraz działalność Synodu Biskupów, 8 grudnia 1966 r. zostało opublikowane *Ordo Synodi Episcoporum*, które sukcesywnie zostało uaktualnione dwa razy, między innymi w oparciu o praktykę z odbywanych Synodów Biskupów⁶. Niemniej jednak doświadczenie odbytych dotychczas Synodów Biskupów spowodowało, że powstała konieczność rewizji Regulaminu Synodu Biskupów, która została także dyktowana innymi normami komplementarnymi.

Wprowadzenie informuje także, że do Regulaminu zostały dołączone także Normy na temat postępowania w kołach dyskusyjnych (*Modus procedendi in Circulis Minoribus*).

2. Pierwsza część Regulaminu (art. 1–16)

Pierwsza część Regulaminu na temat najwyższego autorytetu oraz uczestników Synodu Biskupów (*De Suprema Potestate deque personis in Synodo Episcoporum partem habentibus*) obejmuje szesnaście artykułów (art. 1–16), które tworzą dziewięć rozdziałów.

---

⁵ „W Kościele bowiem celem każdej instytucji kolegialnej, o charakterze doradczym czy też ustawodawczym, jest zawsze szukanie prawdy lub dobra Kościoła. Kiedy natomiast mamy do czynienia z weryfikacją samej wiary, *consensus Ecclesiae* nie zależy od kalkulacji głosów, ale jest owocem działania Ducha, duszy jednego Kościoła Chrystusa”, OS (2006), *Proemium*. Komentując, należałoby zwrócić uwagę, że z jednej strony, Regulamin pragnie podkreślić, że Synod Biskupów reprezentuje Kolegium Biskupów, które jest podmiotem najwyższej władzy w Kościele, z drugiej jednak strony, teje reprezentacji, czy też może lepiej będzie powiedzieć quasi-reprezentacji, przypisuje się tylko funkcję doradczą.

⁶ „Aby wyjść naprzeciw konkretnym koniecznościom zrodzonym podczas prac synodalnych, było rzeczą konieczną stworzyć w ostatnich latach normy komplementarne, jak również *Modus procedendi in Circulis Minoribus* i niektóre *Explicationes Quaedam* odnośnie określonych artykułów”, OS (2006), *Proemium*.

Rozdział pierwszy (*Caput I: De Romano Pontifice*) określa władzę Biskupa Rzymskiego nad Synodem Biskupów. Czytamy w nim, że instytucja Synodu Biskupów jest bezpośrednio podporządkowana Biskupowi Rzymskiemu, który: 1. zwołuje Synod Biskupów za każdym razem, kiedy uważa to za stosowne, oraz wyznacza miejsce, w którym odbywać się będzie zgromadzenie, 2. ustala w stosownym czasie, jeszcze przed zebraniem się Synodu Biskupów, jego problematykę, 3. zatwierdza wybór członków, którzy mają być wybrani zgodnie z art. 6 §§ 1–2, oraz mianuje innych członków Synodu Biskupów, 4. zarządza, aby problematyka, która będzie rozważana, była znana wszystkim, którzy będą uczestniczyć w dyskusji, 5. określa porządek prac, 6. przewodniczy Synodowi Biskupów osobiście lub przez innych, 7. decyduje na temat wyrażonych głosów, 8. zatwierdza decyzje, kiedy w określonych wypadkach udzielił Synodowi Biskupów władzy ustawodawczej, 9. zamyka, przenosi, zawiesza oraz rozwiązuje Synod Biskupów⁷. Synod Biskupów po jego zwołaniu albo podczas jego celebracji, w wypadku kiedy Stolica Apostolska zawakuje lub jest przeszkodzona, zostaje natychmiast zawieszony, aż nowy Biskup Rzymski nie postanowi o jego kontynuacji lub na temat zwołania nowego zgromadzenia⁸.

Rozdział drugi (*Caput II: De Praeside Delegato*) zawiera dwa artykuły: na temat nominacji Przewodniczącego Delegowanego – art. 2 (*De Praesidis Delegati nominatione*) oraz na temat jego funkcji – art. 3 (*De Praesidis Delegati muneribus*). I tak, Przewodniczący Delegowany przewodniczy zgromadzeniu w imieniu oraz autorytetem Biskupa Rzymskiego; jest on wyznaczany przez Biskupa Rzymskiego, a jego zadanie kończy się wraz z rozwiązaniem zgromadzenia, dla którego otrzymał nominację; w wypadku, gdy Biskup Rzymski wyznaczył więcej niż jednego Przewodniczącego Delegowanego do przewodniczenia zgromadzeniu, wykonują oni swoje zadanie, wymieniając się między sobą według porządku ustalonego przez tego samego Biskupa Rzymskiego⁹. Wyznaczony Przewodniczący Delegowany ma następujące funkcje: 1. przewodniczenie pracom Synodu Biskupów według kompetencji przyznanych mu w pisemnej delegacji, zgodnie z ustalonym porządkiem obrad, a także według norm proceduralnych niniejszego Regulaminu, 2. przyznanie niektórym

---

⁷ OS (2006), art. 1, n. 1–9.

⁸ OS (2006), art. 1 § 2.

⁹ OS (2006), art. 2 § 1–3.

członkom, kiedy wydaje się to rzeczą korzystną, szczegółowych kompetencji, po to, aby zgromadzenie wykonywało lepiej swoje prace, 3. podpisywanie także aktów zgromadzenia; w wypadku, kiedy jest więcej Przewodniczących Delegowanych, wszyscy składają swoje podpisy na końcowych aktach zgromadzenia Synodu Biskupów¹⁰.

Rozdział trzeci (Caput III: *De Synodi Coetibus*) przedstawia rodzaje zebrań Synodu Biskupów (*De synodalium coetuum generibus*), który może się zgromadzić na zebraniu generalnym zwyczajnym¹¹, zebraniu generalnym nadzwyczajnym¹² oraz na zebraniu specjalnym¹³.

Rozdział czwarty (Caput IV: *De Synodi Participibus*) określa uczestników Synodu Biskupów. Ten dość długi rozdział zawiera trzy artykuły na temat członków Synodu Biskupów, ich wyboru oraz na temat innych uczestników zgromadzenia¹⁴. Regulamin określa uczestników zebrania generalnego zwyczajnego¹⁵, zebrania generalnego nadzwyczajnego¹⁶ oraz zebrania specjalnego¹⁷. Regulamin w art. 5 par. 4 stanowi także, że w poszczególnych zgromadzeniach uczestniczą także jako członkowie biskupi lub zakonnicy reprezentujący Kleryckie Instytuty Zakonne oraz eksperci kościelni, mianowani przez Biskupa Rzymskiego, aż do 15 % liczby wszystkich członków.

Kolejny artykuł (art. 6: *De Sodalibus eligentis*) mówi na temat wyboru członków Synodu Biskupów. Biskupi na Synod Biskupów mają być wybrani przez poszczególne Konferencje Biskupów, tj. narodowe lub międzynarodowe, w wyniku głosowania tajnego dokonanego przez właściwą Konferen-

---

¹⁰ OS (2006), art. 3, n. 1–3.

¹¹ „Synod Biskupów zbiera się na zebraniu generalnym zwyczajnym, kiedy wydaje się, że przedmiot rozważań, dotyczący dobra Kościoła powszechnego przez swoją naturę oraz znaczenie wymaga doktryny, roztropności oraz opinii całego Episkopatu katolickiego”, OS (2006), art. 4, n. 1.

¹² „Synod Biskupów zbiera się na zebraniu generalnym nadzwyczajnym, kiedy przedmiot rozważań, mimo że dotyczy dobra Kościoła powszechnego, wymaga szybkiego zdefiniowania”, OS (2006), art. 4, n. 2.

¹³ „Synod Biskupów zbiera się na zebraniu specjalnym, kiedy przedmiot o dużym znaczeniu, dotyczącym dobra Kościoła, odnosi się do jednego lub więcej rejonów partykularnych”, OS (2006), art. 4, n. 3.

¹⁴ OS (2006), art. 5–7.

¹⁵ OS (2006), art. 5 § 1, n. 1–2.

¹⁶ OS (2006), art. 5 § 2, n. 1–2.

¹⁷ OS (2006), art. 5 § 3, n. 1–2.

cję Biskupów zebraną na zgromadzeniu plenarnym¹⁸. Taki wybór dokonuje się w oparciu o kan. 119, n. 1 KPK¹⁹. Biskupi są wybierani w następujący sposób²⁰:

- jeden reprezentant przez narodową Konferencję Biskupów, która nie liczy więcej niż dwudziestu pięciu członków;
- dwóch reprezentantów, jeżeli Konferencja Biskupów liczy od dwudziestu pięciu do pięćdziesięciu członków;
- trzech reprezentantów, jeżeli Konferencja Biskupów liczy od pięćdziesięciu jeden do stu członków;
- czterech reprezentantów, jeżeli Konferencja Biskupów ma ponad stu członków²¹.

Przełożeni Katolickich Kościołów Wschodnich oraz Przewodniczący Konferencji Biskupów są zobowiązani przekazać nazwiska wybranych biskupów Sekretarzowi Generalnemu Synodu Biskupów za pośrednictwem przedstawiciela papieskiego, przynajmniej pięć miesięcy przed otwarciem zgromadzenia²².

Z kolei wybór zakonników, o których w art. 5 Regulaminu Benedykta XVI z 2006 r., dokonuje się z należną adaptacją według § 1, n. 2 niniejszego artykułu²³. Przewodniczący Unii Przełożonych Generalnych przekaze

---

¹⁸ OS (2006), art. 6 § 1, n. 1.

¹⁹ „Kiedy należy wybrać więcej członków, należy dokonać oddzielnego głosowania dla każdego wyboru w taki sposób, aby nie został wybrany drugi członek przed wyborem pierwszego”, OS (2006), art. 6 § 1, n. 2.

²⁰ „Przy wyborze biskupów należy dokładnie rozważyć nie tylko ich wiedzę i roztropność generalną, ale także ich znajomość, teoretyczną i praktyczną, materii, która będzie rozważana na Synodzie”, OS (2006), art. 6 § 1, n. 6.

²¹ OS (2006), art. 6 § 1, n. 3 a–d. „Konferencje Biskupów więcej narodów wybierają swoich reprezentantów według tych samych norm”, OS (2006), art. 6 § 1, n. 4. Natomiast „z Katolickich Kościołów Wschodnich, oprócz tego, co zostało ustalone w art. 5 § 1, n. 1a, będzie mógł być wybrany jeden reprezentant, zgodnie z normą kan. 956 § 1 KKKW, przez Synod Biskupów lub Radę Hierarchów, która ma od dwudziestu sześciu do pięćdziesięciu członków, dwóch reprezentantów przez Synod lub Radę Hierarchów, która posiada liczbę od pięćdziesięciu jeden do stu członków”, OS (2006), art. 6 § 1, n. 5.

²² OS (2006), art. 6 § 1, n. 7.

²³ OS (2006), art. 6 § 2, n. 1. „W wyborze zakonników należy uwzględnić nie tylko ich wiedzę i roztropność generalną, ale także znajomość, teoretyczną i praktyczną, materii, która będzie rozważana na Synodzie”, OS (2006), art. 6 § 2, n. 2.

nazwiska wybranych Sekretarzowi Generalnemu przynajmniej pięć miesięcy przed rozpoczęciem zgromadzenia²⁴.

Obowiązujący Regulamin precyzyjnie stanowi, że nazwiska wybranych biskupów oraz zakonników nie będą upubliczniane aż do momentu ich zatwierdzenia przez Biskupa Rzymskiego²⁵. Ponadto stanowi on, że Synody Biskupów oraz Rada Hierarchów Katolickich Kościołów Wschodnich, Konferencje Biskupów oraz Unia Przełożonych Generalnych, o których w § 1 oraz w § 2, wybiorą zastępcę członków, którzy, zaaprobowani przez Biskupa Rzymskiego, będą mogli wziąć udział w Synodzie w wypadku, kiedy wybrany członek na zgromadzenie Synodu Biskupów nie będzie mógł być na nim obecny²⁶.

Na początku każdego zgromadzenia synodalnego wybrani członkowie przedstawią Biskupowi Rzymskiemu, przez Sekretarza Generalnego, autentyczny dokument ich wybrania, podpisany przez Przełożonego odpowiedniego Katolickiego Kościoła Wschodniego albo przez Przewodniczącego lub przez Sekretarza Konferencji Biskupów, lub, w wypadku zakonników, przez Przewodniczącego lub przez Sekretarza Unii Przełożonych Generalnych.

Sukcesywny art. 7 traktuje na temat innych uczestników Synodu Biskupów (*De aliis Participibus*). Czytamy w nim, że mogą zostać wysłane na Synod Biskupów, ale bez prawa do głosu, inne osoby w charakterze ekspertów²⁷, audytorów²⁸ lub delegatów bratnich²⁹.

Rozdział piąty (*Caput V: De Commissionibus Studiorum*) jest poświęcony utworzeniu oraz wyborowi członków komisji przedmiotowych (art. 8–9).

---

²⁴ OS (2006), art. 6 § 2, n. 3. „Na zebranie specjalne Synodu zostaną wybrani przez Unię Przełożonych Generalnych jako reprezentanci Kleryckich Instytutów Zakonnych nie więcej niż dwaj członkowie, którzy dobrze znają tak materię dyskutowaną, jak również i terytoria, dla których został zwołany Synod, nawet jeżeli oni sami nie pochodzą z tego miejsca”, OS (2006), art. 6 § 2, n. 4.

²⁵ OS (2006), art. 6 § 3.

²⁶ OS (2006), art. 6 § 4.

²⁷ Są oni wyznaczeni według art. 14 § 4 w celu współpracy z Sekretariatem Specjalnym w perspektywie Relacji Konkludującej oraz Wykazu Propozycji lub ewentualnie innych dokumentów – zob. OS (2006), art. 7, n. 1.

²⁸ OS (2006), art. 7, n. 2.

²⁹ Reprezentują oni Kościoły i Wspólnoty kościelne, które nie znajdują się w pełnej wspólnocie z Kościołem Katolickim – zob. OS (2006), art. 7, n. 3.

Następny Rozdział (Caput VI: *De Commissione Querelarum*) mówi na temat Komisji ds. Kontrowersji i stanowi, że „na początku każdego zgromadzenia jest utworzona przez Biskupa Rzymskiego Komisja składająca się z trzech członków, z zadaniem dokładnego egzaminowania przedstawianych kontrowersji i przedkładania ich samemu Biskupowi Rzymskiemu”³⁰.

Rozdział VII tej części Regulaminu omawia Sekretariat Generalny Synodu Biskupów (Caput VII: *De Secretaria Generali Synodi Episcoporum*, art. 11–13). Na początku art. 11 stanowi, że Sekretariat Generalny Synodu Biskupów jest instytucją permanentną, która pozostaje w służbie Synodu Biskupów, utworzona jako łącznik między jego różnymi zgromadzeniami; tworzą go, zgodnie z własnymi zadaniami, Sekretarz Generalny oraz Rada Sekretariatu³¹. Dalej, w art. 12 czytamy, że Sekretarz Generalny jest mianowany przez Biskupa Rzymskiego oraz wykonuje swoją funkcję według dyspozycji samego Biskupa Rzymskiego³²; zadaniem Sekretarza Generalnego jest wykonywanie zadań oraz poleceń Biskupa Rzymskiego oraz przedstawianie mu wszystkiego, co jest związane z Synodem Biskupów³³; Sekretarz Generalny jest członkiem zgromadzeń synodalnych. Na początku prac zgromadzenia ma on przedstawić Relację na temat przygotowania Synodu, ponadto kieruje Sekretariatem Generalnym oraz podpisuje jego akta³⁴; Sekretarz Generalny przygotowuje też oraz kieruje pracami Rady Sekretariatu³⁵. Oprócz tego do zadań Sekretarza Generalnego Synodu Biskupów należy³⁶: 1. wysyłanie, z polecenia Biskupa Rzymskiego, zaproszeń oraz programów poszczególnych zgromadzeń Synodu Biskupów, jak również dokumentów, instrukcji oraz informacji dotyczących zwołanego zgromadzenia; 2. poinformowanie wszystkich zainteresowanych o nazwiskach członków Synodu oraz o nominacji przez Biskupa Rzymskiego Przewodniczącego Delegowanego, Głównego Relatora oraz Sekretarza Specjalnego każdego zgromadzenia Synodu Biskupów; 3. przedstawianie Biskupowi Rzymskiemu informacji na temat przebiegu prac Rady Sekretariatu Generalnego; 4. przygotowanie prac każdego zgromadzenia Synodu Biskupów, przedstawiając Bi-

---

³⁰ OS (2006), art. 10.

³¹ OS (2006), art. 11 §§ 1–2.

³² OS (2006), art. 12 § 1.

³³ OS (2006), art. 12 § 2.

³⁴ OS (2006), art. 12 § 3.

³⁵ OS (2006), art. 12 § 4.

³⁶ OS (2006), art. 12 § 5.

skupowi Rzymskiemu argumenty do rozważenia oraz wykaz członków do koniecznego zatwierdzenia; 5. troska, aby w czasie prac synodalnych poszczególne funkcje były powierzane różnym osobom, w celu uniknięcia niepotrzebnej kumulacji funkcji urzędów; 6. przekazywanie protokołu każdego zgromadzenia ojcom synodalnym: Patriarchom, Arcybiskupom Większym i Metropolitom Kościołów Metropolitalnych *sui iuris*, Przewodniczącym Konferencji Biskupów, Przełożonym Dykasterii Kurii Rzymskiej, Przewodniczącemu Unii Przełożonych Generalnych; 7. wykonanie tego, co Synod Biskupów mu powierzył; 8. zbieranie, uporządkowanie oraz zachowywanie akt i dokumentów. Ponadto, ten dość długi artykuł w §§ 6–8 stanowi, że współpracownicy Sekretarza Generalnego są, po zaaprobowaniu przez Biskupa Rzymskiego, mianowani przez niego samego i od niego zależą; są oni wybrani spośród duchownych odpowiednio przygotowanych, posiadających odpowiednią wiedzę i roztropność; jeżeli sytuacja tego wymaga, mogą zostać wybrani przez Sekretarza Generalnego, po zaaprobowaniu przez Biskupa Rzymskiego, także biegli zajmujący się obsługą techniczną (*periti in rebus technicis*).

Struktura, zadania oraz zebrania Rady Sekretariatu Generalnego. Rada zwyczajna Sekretariatu Generalnego jest powoływana na zakończenie każdego Zebrania Generalnego Zwyczajnego Synodu Biskupów³⁷. Jest ona utworzona z piętnastu członków, spośród których dwunastu jest wybranych przez sam Synod Biskupów, z uwzględnieniem reprezentowania biskupów rozproszonych po całym świecie, trzech natomiast jest wyznaczonych przez Biskupa Rzymskiego³⁸. Ich wybór dokonuje się przez tajne głosowanie³⁹. Do obowiązków Rady Sekretariatu Generalnego należy współpraca z Sekretarzem Generalnym w następujących sektorach⁴⁰: 1. w egzaminowaniu wszystkich propozycji napływających od Synodów Biskupów i Rady Hierarchów Katolickich Kościołów Wschodnich, Konferencji Biskupów, Dykasterii Kurii Rzymskiej oraz Unii Przełożonych Generalnych, dotyczących kwestii rozważanych na Synodzie, 2. w przygotowaniu prac związanych z najbliższym zgromadzeniem Synodu Biskupów; 3. w dawaniu rad na temat realizacji propozycji Synodu Biskupów zatwierdzonych przez Biskupa Rzymskiego; 4. w końcu, w podej-

³⁷ OS (2006), art. 13 § 1.

³⁸ OS (2006), art. 13 § 2. „Biskupi wybrani do Rady Sekretariatu Generalnego zachowują swój urząd aż do nowego Zebrania Generalnego Zwyczajnego”, OS (2006), art. 13 § 4.

³⁹ OS (2006), art. 13 § 3.

⁴⁰ OS (2006), art. 13 § 5, n. 1–4.

mowaniu innych kwestii przyznanych przez Biskupa Rzymskiego. Ponadto obowiązujący Regulamin ustala, że Członkowie Sekretariatu Generalnego są zwoływani przez Sekretarza Generalnego dwa razy do roku oraz za każdym razem, kiedy według osądu Biskupa Rzymskiego wydaje się to potrzebne⁴¹. Analogicznie do Zgromadzenia Generalnego Zwyczajnego, na zakończenie Zgromadzenia Specjalnego zostaje utworzona Rada Specjalna Sekretariatu Generalnego na okres pięciu lat, na którego końcu Biskup Rzymski postanowi o przedłużeniu samej Rady i albo ją ponownie zatwierdza lub wymienia jej członków⁴².

Rozdział ósmy, składający się z dwóch artykułów, jest na temat Relatora Generalnego oraz Sekretarza Specjalnego (*Caput VIII: De Relatore Generali et Secretario Speciali*), w szczególności art. 14 – na temat nominacji Relatora Generalnego i Sekretarza Specjalnego oraz art. 15 – na temat zadań Relatora Generalnego oraz Sekretarza Specjalnego. I tak, Sekretarz Generalny jest mianowany przez Biskupa Rzymskiego dla każdego poszczególnego zgromadzenia⁴³; podobnie Sekretarz Specjalny jest mianowany przez Biskupa Rzymskiego dla każdego zgromadzenia Synodu Biskupów, przy czym zwraca się uwagę, aby był on ekspertem w materii zgromadzenia Synodu Biskupów⁴⁴. Kiedy tego wymaga sytuacja, są mianowani przez Biskupa Rzymskiego eksperci, którzy służą pomocą Sekretarzowi Specjalnemu, według art. 7, n. 1. Do zadań Relatora Generalnego należy przygotowanie relacji wprowadzającej (*Relatio ante Disceptationem*) oraz relacji końcowej (*Relatio post Disceptationem*), o których w art. 31 i 32, oraz przewodniczenie pracom nad przygotowaniem tekstu propozycji synodalnych (*Propositiones*), a także innych zredagowanych przez Sekretarza Specjalnego i zaprezentowanych na sesji plenarnej dokumentów, które będą poddane głosowaniu ojców⁴⁵. Z kolei Sekretarz Specjalny wykonuje następujące zadania: asystuje Relatorowi Generalnemu we wszystkich jego zadaniach oraz koordynuje, pod kierunkiem Relatora Generalnego, prace ekspertów oraz troszczy się o redakcję propozycji oraz innych dokumentów, które zostaną przedstawione do głosowania ojców synodalnym⁴⁶. Ponadto Sekretarz Specjalny jest do dyspozycji

---

⁴¹ OS (2006), art. 13 § 6.

⁴² OS (2006), art. 13 § 7.

⁴³ OS (2006), art. 14 § 1.

⁴⁴ OS (2006), art. 14 § 2.

⁴⁵ OS (2006), art. 15 § 1, n. 1–2.

⁴⁶ OS (2006), art. 15 § 2, n. 1–2.

Przewodniczącego Delegowanego, Relatora Generalnego oraz Sekretarza Generalnego w przygotowaniu dokumentów i relacji oraz w celu dania wyjaśnień tym wszystkim, którzy tego potrzebują; w końcu służy pomocą w zredagowaniu aktów⁴⁷. Podczas dyskusji każdy ojciec synodalny ma możliwość, za zgodą Przewodniczącego Delegowanego oraz w porządku przez niego ustalonym, prosić o wyjaśnienia oraz informacje Relatora Generalnego, a przede wszystkim Sekretarza Specjalnego⁴⁸.

Ostatni, szesnasty artykuł w pierwszej części Regulaminu z 2006 r. mówi na temat Komisji informującej o Synodzie Biskupim (Caput IX: *De Notitiis circa Synodum Vulgandis*). Czytamy w nim, że w celu poinformowania o spotkaniach i pracach Synodu Biskupów zostaje powołana odpowiednia Komisja złożona z następujących osób: Przewodniczącego oraz Wiceprzewodniczącego – mianowanych przez Biskupa Rzymskiego, Sekretarza Generalnego Synodu, Sekretarza Specjalnego Synodu, Przewodniczącego Papieskiej Rady ds. Środków Społecznego Przekazu, Dyrektora Biura Prasowego Stolicy Świętej oraz pięciu ojców synodalnych wyznaczonych przez Przewodniczącego Delegowanego według listy kandydatów zaproponowanej przez Przewodniczącego Komisji⁴⁹. Do zadań Komisji, po zatwierdzeniu przez Przewodniczącego Delegowanego, należy określenie kryteriów oraz sposobów podawania wiadomości na temat zgromadzenia Synodu Biskupów⁵⁰.

3. Druga część Regulaminu (art. 17–28)

Część druga Regulaminu określana jest jako normy generalne (*Normae Generales*). Część ta zawiera dziesięć rozdziałów: n. I–X (art. 17–28). Ta część ma charakter porządkowy, można powiedzieć, że jest udoskonaleniem poprzedniego Regulaminu z 1966 r.

Rozdział I (Caput I: *De Synodo Episcoporum Convocanda*) mówi na temat procedury zwołania Synodu Biskupów⁵¹. Czytamy w nim, że jest on zwoływany przez Biskupa Rzymskiego w stosownym czasie, natomiast zadaniem

---

⁴⁷ OS (2006), art. 15 § 3.

⁴⁸ OS (2006), art. 15 § 4.

⁴⁹ OS (2006), art. 16 § 1. „Sekretarzem Komisji będzie Dyrektor Biura Prasowego Stolicy Świętej”, OS (2006), art. 16 § 2.

⁵⁰ OS (2006), art. 16 § 3.

⁵¹ OS (2006), art. 17.

Przewodniczącego Delegowanego jest wskazać dzień oraz godzinę sukcesywnej kongregacji synodalnej, jak również rozważany przedmiot według ustalonego porządku⁵².

Rozdział II (Caput II: *De Vestibus Adhibendis*) określa strój w czasie zgromadzenia: członkowie Synodu Biskupów, którym taki przysługuje, zostali zobowiązani do używania stroju uroczystego (*habitus pianum*), natomiast pozostali do używania stroju własnego⁵³.

Rozdział III (Caput III: *De Praecedentia*) na temat porządku w prece-dencji stanowi, że należy zachować w tej materii przepisy kanoniczne oraz zwyczajowe⁵⁴.

Rozdział IV (Caput IV: *De Secreto Servando*) mówi na temat obowiązku zachowania tajemnicy: „zachowując postanowienia art. 16 wszyscy, którzy uczestniczą w Synodzie, są zobowiązani do zachowania tajemnicy, która dotyczy tak akt przygotowawczych, jak i prac zgromadzenia, w szczególności ten obowiązek dotyczy opinii oraz poszczególnych głosów, jak również postanowień oraz konkluzji zgromadzenia”⁵⁵.

Dalej, art. 21, który, jak to zostało przyjęte w Regulaminach Synodu Biskupów, tworzy jego kolejny rozdział, aczkolwiek zatytułowany inaczej niż sam artykuł (Caput V: *De Lingua Synodo Adhibenda*), poświęcony został językowi używanemu na zgromadzeniu oraz w aktach Synodu Biskupów. Czytamy w nim, że w czasie Zebrania Generalnego Synodu Biskupów oraz w redagowaniu akt Synodu należy stosować język łaciński, natomiast Przewodniczący Delegowany może dopuścić stosowanie także innych języków.

Rozdział VI (Caput VI: *De colligendis ac distribuendis Actis et Documentis*) mówi na temat sposobu zbierania oraz dystrybucji akt oraz dokumentów w czasie Synodu Biskupów. Ustala on, że wszystkie akta oraz dokumenty są zbierane oraz rozdawane przez Sekretariat Generalny Synodu Biskupów⁵⁶; natomiast argumenty, które będą analizowane na zgromadzeniu Synodu Biskupów, mają być zakomunikowane przed rozpoczęciem zgromadzenia, tak aby

---

⁵² OS (2006), art. 17 § 1–3.

⁵³ OS (2006), art. 18.

⁵⁴ OS (2006), art. 19 § 1.

⁵⁵ OS (2006), art. 20.

⁵⁶ OS (2006), art. 22 § 1.

pozostał stosowny czas na zwołanie zainteresowanych instytucji w celu uzyskania ich opinii⁵⁷.

Dalej, rozdział VII (Caput VII: *De sententia exquirenda ab Organismis quibus competit*) stwierdza, że jest sprawą konieczną, aby argumenty będące przedmiotem dyskusji, określone przez Biskupa Rzymskiego w momencie zwołania zgromadzenia Synodu Biskupów, były wcześniej i dokładniej przestudiowane przez Synody Biskupów i Radę Hierarchów Katolickich Kościołów Wschodnich, przez każdą Konferencję Biskupów, Dykasterie Kurii Rzymskiej i Unię Przełożonych Generalnych⁵⁸. Na temat opracowania tychże argumentów każdy Episkopat wyrazi swoją wspólną opinię według sposobów najbardziej odpowiednich⁵⁹. Zgoda ojców odnośnie do konkluzji z debaty synodalnej zostanie wyrażona w *Propozycjach* lub innych dokumentach, przedłożonych do głosowania i następnie zaproponowanych Biskupowi Rzymskiemu jako konkluzje Synodu Biskupów⁶⁰.

Rozdział VIII (Caput VIII: *De Suffragiis*) na temat głosowania w czasie Synodu Biskupów ma trzy artykuły⁶¹. I tak, art. 24 stanowi, że po tym, jak członkowie wyrazili swoją opinię, o której w art. 23 § 3, jeżeli zostało to ustalone przez Biskupa Rzymskiego, należy przejść do głosowania⁶². W czasie Synodu Biskupów poszczególne głosy zostaną wyrażone za pomocą formuły: *placet, non placet, placet iuxta modum*, jeżeli chodzi o zatwierdzenie całego schematu lub też jego części; natomiast w celu zatwierdzenia poprawek lub fraz oraz podczas innych głosowań zostaną wyrażone według formuły: *placet, non placet*,⁶³. Głosowanie ma się odbyć na specjalnie przygotowanych kartach, chyba że Przewodniczący Delegowany zdecyduje inaczej, np. przez powstanie lub podniesienie ręki⁶⁴. W celu osiągnięcia większości głosów, jeżeli traktuje się na temat aprobacji, wymaga się dwóch trzecich głosów; jeżeli natomiast

---

⁵⁷ OS (2006), art. 22 § 2.

⁵⁸ OS (2006), art. 23 § 1.

⁵⁹ OS (2006), art. 23 § 2.

⁶⁰ OS (2006), art. 23 § 4.

⁶¹ OS (2006), art. 24–26.

⁶² OS (2006), art. 24.

⁶³ OS (2006), art. 25 § 1. Kto głosował stosując formułę: *placet iuxta modum*, jest zobowiązany zaprezentować swoją propozycję na piśmie, w sposób jasny oraz zwięzły – zob. OS (2006), art. 25 § 2.

⁶⁴ OS (2006), art. 25 § 3.

mamy do czynienia z odrzuceniem, jest wymagana większość absolutna⁶⁵. To, co zostało przepisane w § 1 art. 26 (*De suffragiorum maioritate*), jest ważne tak w przypadku przedstawienia opinii Biskupowi Rzymskiemu, jak również dla postanowień Synodu Biskupów, naturalnie po otrzymaniu *beneplacito* Biskupa Rzymskiego⁶⁶. Za każdym razem, kiedy powstanie kwestia dotycząca procedury, rozwiązanie ma być podjęte większością absolutną głosujących⁶⁷.

Rozdział IX (*Caput IX: De Sodalium Absentia*) mówi na temat członków nieobecnych na zgromadzeniu Synodu Biskupów. Czytamy w nim, że ten, kto nie może uczestniczyć w zebraniu, powinien poinformować o przyczynie swojej nieobecności Przewodniczącego Delegowanego przez Sekretarza Generalnego⁶⁸.

Rozdział X (*Caput X: De Residentia*) w art. 28 mówi o dyspensie od obowiązku rezydencji: „ci wszyscy, którzy są wezwani do uczestniczenia w Synodzie lub z jakiegoś tytułu legalnie prezentują na nim swoje prace, przez cały czas trwania zgromadzenia i dopóki są na nim obecni lub służą kompetentną pomocą, są zwolnieni z obowiązku rezydencji i przyjmują wynagrodzenie, które jest związane z piastowanym przez nich urzędem”.

4. Trzecia część Regulaminu (art. 29–41)

Część trzecia Regulaminu (*De ratione procedendi*) obejmuje trzynaście artykułów (art. 29–41), które zostały umieszczone w pięciu Rozdziałach.

Pierwszy w kolejności artykuł w tej części Regulaminu (art. 29), a jednocześnie Rozdział pierwszy (*Caput I: De Ritibus Sacris*) został poświęcony ceremonii inauguracji oraz zakończenia zgromadzenia Synodu Biskupów. Stanowi on, że Synod Biskupów otwiera celebrowanie Eucharystii wraz ze śpiewem *Veni Creator Spiritus*⁶⁹, natomiast zamyka Msza św. i śpiew *Te Deum*⁷⁰.

Rozdział II (*Caput II: De immissione in officium Praesidis Delegati*) reguluje objęcie urzędu przez Przewodniczącego Delegowanego. Czytamy w nim,

---

⁶⁵ OS (2006), art. 26 § 1.

⁶⁶ OS (2006), art. 26 § 2.

⁶⁷ OS (2006), art. 26 § 3.

⁶⁸ OS (2006), art. 27.

⁶⁹ OS (2006), art. 29 § 1.

⁷⁰ OS (2006), art. 29 § 2.

że na początku Synodu Biskupów Sekretarz Generalny, jeżeli będzie taka potrzeba, odczyta dokument papieski na temat nominacji Przewodniczącego Delegowanego, który natychmiast obejmie swój urząd⁷¹.

Rozdział III (Caput III: *De Relationibus Relatoris Generalis*) na temat synodalnych relacji Relatora Generalnego ma dwa artykuły (art. 31 na temat *Relatio ante Disceptationem* i art. 32 na temat *Relatio post Disceptationem*). Relacja, w której zostaje przedstawiona i rozwinięta materia stanowiąca przedmiot obradującego Synodu Biskupów, określa punkty, na których ma się skupić dyskusja synodalna, jest przygotowana przez Głównego Relatora, któremu Biskup Rzymski powierzył ten urząd przy okazji zwołania każdego zgromadzenia⁷². Tekst relacji wprowadzającej (*Relatio ante Disceptationem*), przedstawionej na Synodzie Biskupów, ma być dostarczony przynajmniej trzydzieści dni przed początkiem zgromadzenia Sekretarzowi Generalnemu, który przygotowuje jej egzemplarze dla ojców Synodu Biskupów⁷³. Natomiast relacja końcowa (*Relatio post Disceptationem*) zostaje sporządzona przez Relatora Generalnego po wystąpieniach ojców Synodu, z odniesieniem do argumentów dyskutowanych w auli, i zawiera syntezę tejże debaty synodalnej, z podkreśleniem punktów, co do których należy kontynuować dyskusję w Kołach Dyskusyjnych (*in Circulis Minoribus*) lub w inny sposób⁷⁴.

Rozdział IV (Caput IV: *De ratione procedendi in Coetibus Synodi*) dotyczy postępowania na zgromadzeniach Synodu Biskupów, zawiera siedem artykułów⁷⁵. Pierwszy z nich, zatytułowany *Prezentacja argumentów*, stanowi, że Przewodniczący Delegowany zapowiada argument, który będzie dyskutowany, i zwraca się do Relatora Generalnego, który przedstawia najważniejsze nagłówki przygotowanej i rozdanej ojcom relacji i ją wyjaśnia, jeżeli jest to konieczne, z pomocą Sekretarza Specjalnego⁷⁶. Następuje *dyskusja nad argumentami*. Przewodniczący Delegowany zaprasza do zabrania głosu, według listy przygotowanej przez Sekretarza Generalnego, tych

---

⁷¹ OS (2006), art. 30.

⁷² OS (2006), art. 31 § 1.

⁷³ OS (2006), art. 31 § 3.

⁷⁴ OS (2006), art. 32.

⁷⁵ OS (2006), art. 33–39

⁷⁶ OS (2006), art. 33.

ojców synodalnych, którzy dzień wcześniej zapisali się na listę⁷⁷. Przedstawiciele Synodów Biskupów oraz Rad Hierarchów Katolickich Kościołów Wschodnich oraz Konferencji Biskupów występują w ich imieniu, według otrzymanych kompetencji⁷⁸. Regulamin wskazuje, że w wypadku, kiedy wielu prosiło o zabranie głosu, są oni proszeni, aby nie powtarzać tego, co już zostało powiedziane przez innych, ale jedynie uczynić do tego krótkie odniesienie⁷⁹. Postanawia także, że ojcowie, którzy zapisali się na listę przemawiających, nawet jeżeli nie przemawiali, prześlą Sekretariatowi Generalnemu na piśmie swoje uwagi, które zostaną rozważone i uwzględnione, podobnie jak wystąpienia wygłoszone w Auli⁸⁰. Istnieje także możliwość, aby po wcześniejszej zgodzie Biskupa Rzymskiego miała miejsce w określonym czasie dyskusja między ojcami soborowymi, według sposobu ustalonego przez Sekretarza Generalnego w porozumieniu z Przewodniczącym Delegowanym⁸¹; przy czym pozostaje w kompetencji Przewodniczącego Delegowanego zaproponowanie ojcom synodalnym zakończenie dyskusji. W takim przypadku decyzję należy podjąć większością głosów⁸². Z kolei art. 35 Regulaminu z 2006 r. został poświęcony Kołom Dyskusyjnym (*De Circulis Minoribus*). Czytamy w nim, że po zakończeniu wystąpień ojców synodalnych Przewodniczący Delegowany, jeżeli uważa to za stosowne, może otworzyć dyskusję na temat konkretnego argumentu w Kołach Dyskusyjnych, która odbędzie się według Norm Proceduralnych (*Modum procedendi*) dołączonych do Regulaminu. W tychże Kołach, powstałych na bazie grup językowych, ojcowie Synodu Biskupów wybiorą Moderatera oraz Relatora i po zakończeniu dyskusji nad argumentami upoważnią Relatora do przemawiania w imieniu innych na kongregacji generalnej⁸³. Jeżeli jeden z ojców synodalnych, czytamy w kolejnym artykule, po wysłuchaniu opinii innych ma zamiar odpowiedzieć lub przedstawić swoje zastrzeżenia, może się o to zwrócić do Przewodniczącego Delegowanego⁸⁴. W ustalonym dniu

---

⁷⁷ OS (2006), art. 34 § 1, n. 1.

⁷⁸ OS (2006), art. 34 § 1, n. 3.

⁷⁹ OS (2006), art. 34 § 2, n. 1.

⁸⁰ OS (2006), art. 34 § 3, n. 1.

⁸¹ OS (2006), art. 34 § 4.

⁸² OS (2006), art. 34 § 5.

⁸³ OS (2006), art. 35.

⁸⁴ OS (2006), art. 36 § 1.

Przewodniczący Delegowany wzywa, według listy przygotowanej przez Sekretarza Generalnego, ojców Synodu Biskupów, którzy prosili o możliwość odpowiedzenia⁸⁵. Odpowiedzi powinny być następnie przekazane na piśmie Sekretarzowi Generalnemu⁸⁶. Kolejny, art. 37 reguluje pracę Komisji przedmiotowych Synodu Biskupów. Jeżeli po dyskusji wydaje się konieczne dalsze pogłębienie argumentu, Przewodniczący Delegowany, za zgodą Biskupa Rzymskiego oraz w sposób przez niego ustalony według art. 8, może powołać specjalną Komisję odpowiednią do tego zadania⁸⁷. Kiedy taka Komisja przygotowuje swoje konkluzje, zostaną one przedstawione członkom zgromadzenia Synodu Biskupów przez Relatora wyznaczonego przez tę Komisję⁸⁸. W dalszej kolejności Regulamin Synodu Biskupów z 2006 r. określa, że po zamknięciu dyskusji poszczególni ojcowie synodalni wyrażą swoje zdanie przez wotum pisemne, przekazane Sekretarzowi Generalnemu⁸⁹. Ostatni w tym Rozdziale artykuł omawia dyskusję oraz głosowanie nad Propozycjami Synodu Biskupów oraz ewentualnie nad innymi dokumentami zgromadzenia. Nakazuje on, aby Relator Generalny, Sekretarz Specjalny i Sekretarz Generalny zatroszczyli się o redakcję oraz druk Propozycji oraz ewentualnie innych dokumentów⁹⁰. Głosowanie będzie odbywało się zgodnie z formułą: *placet, non placet*⁹¹. Przegłosowane Propozycje oraz inne dokumenty zostaną przekazane Biskupowi Rzymskiemu, zgodnie z normą art. 23 § 4⁹².

Rozdział V (Caput V: *De Relatione circa Peractos Labores*) został poświęcony relacji z prac Synodu Biskupów. I tak, na zakończenie prac zgromadzenia, pod redakcją Sekretarza Generalnego, powstanie Relacja (*Relatio*), w której zostaną opisane prace na temat argumentu lub argumentów dyskutowanych i zostaną zaprezentowane konkluzje osiągnięte przez ojców Synodu Biskupów⁹³. Powyższa Relacja zostanie zaprezentowana przez Sekretarza Generalnego Synodu Biskupów Biskupowi Rzymskiemu⁹⁴.

---

⁸⁵ OS (2006), art. 36 § 3.

⁸⁶ OS (2006), art. 36 § 6.

⁸⁷ OS (2006), art. 37 § 1.

⁸⁸ OS (2006), art. 37 § 3, n. 1.

⁸⁹ OS (2006), art. 38 § 1.

⁹⁰ OS (2006), art. 39 § 1.

⁹¹ OS (2006), art. 39 § 3.

⁹² OS (2006), art. 39 § 4.

⁹³ OS (2006), art. 40.

⁹⁴ OS (2006), art. 41.

Podsumowanie

Na obraz prawny Synodu Biskupów składa się wiele dokumentów. Należy powiedzieć, że na przestrzeni przeszło czterdziestu pięciu lat istnienia instytucji obraz ten się doskonalił. Dzisiaj trzeba podkreślić, że należy uznać go za kompletny, przede wszystkim dlatego, że tworzą go dokumenty o różnym walorze prawnym, które wzajemnie się uzupełniają. Trzeba na pierwszym miejscu wymienić motu proprio Pawła VI *Apostolica sollicitudo* z 1965 s. – dokument, który stworzył Synod Biskupów oraz określił jego naturę i zadania. To ustawodawstwo własne na temat instytucji zostało pogłębione oraz uzupełnione przez kanony na temat Synodu Biskupów zawarte w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 r. Należy do tego dodać regulaminy Synodu Biskupów (z lat: 1966, 1969, 1971, 2006), które modernizowały oraz uaktualniały tę instytucję, a przede wszystkim pokazywały, jaki przebieg ma mieć zgromadzenie Synodu Biskupów. W sposób szczególny należy podkreślić ostatni Regulamin Synodu Biskupów z 2006 r., zatwierdzony przez papieża Benedykta XVI, który można krótko scharakteryzować jako syntezę doktrynalną na temat instytucji, ukazanie struktury Synodu Biskupów oraz bardzo dokładny przewodnik podczas zwołanego zgromadzenia.

L'assemblea del Sinodo dei Vescovi secondo Regolamento del 2006

Riassunto

Dopo aver terminato il Concilio Vaticano II, il Sinodo dei Vescovi rimane un'istituzione che, avendo le radici nel Concilio, forma l'immagine della Chiesa post-conciliare. Perciò uno dei più significativi contributi del Concilio Vaticano II alla struttura organizzativa e al sistema amministrativo della Chiesa è indubbiamente proprio il Sinodo dei Vescovi, ciò viene confermato dal periodo post-conciliare insieme alle riunioni di questa istituzione che sono

state già ventitre. Contemporaneamente il Sinodo dei Vescovi ha svolto e svolge ancora un importante ruolo anche durante i pontificati dei papi post-conciliari, in particolare negli anni del lungo pontificato di Giovanni Paolo II (1978–2005), anche il pontificato attuale dimostra che il papa Benedetto XVI dà molta importanza a questa istituzione convocando regolarmente il Sinodo dei Vescovi. Nell'articolo viene presentato il nuovo regolamento del Sinodo dei Vescovi (*Ordo Synodi Episcoporum*) approvato da Benedetto XVI nel 2006. Gli articoli del Regolamento del 2006 ci dimostrano che abbiamo a che fare con un'istituzione nella Chiesa postconciliare, dal punto do vista giuridico, organizzata molto bene.